

Ціна: 30 центів.

СОНЯШНИК

РІК III

ТРАВЕНЬ — 1958 — МАЙ

Ч. 29

Віктор КОЧЕВСЬКИЙ

Біб

Я землю пальцями розгріб,
Поклав у неї білий біб,
Встромив ізбоку паличку,
Щоб вгору вився змалечку.

Біб набубнявів од вологи,
Зіп'явся на тоненькі ноги.
Його рука, метка, цупка,
Вхопилась радо за ціпка.

І в'ється біб на палиці,
Високим ростом хвалиться.
Звисає з кожного сучка
Зелена шабелька стрючка.

ЗАГАДКИ

М. ЛИСИЧ

* *
*

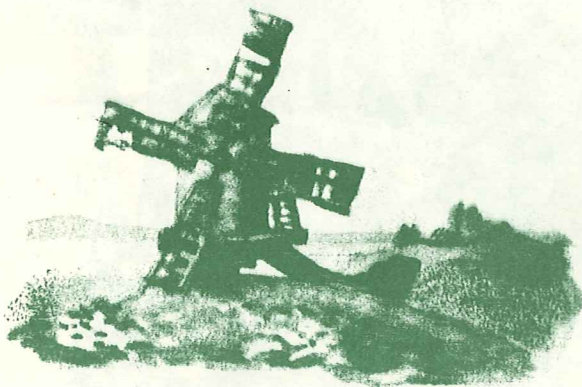
Де луг шумить осоками
І травами похилими,
На горбику високому
Великий птах стоїть.

Із сили вибивається —
Весь час махає крилами.
І як він не старається,
Не може полетіть.

* *
*

Мене били що є сили,
Ще й мололи у млині.
У діжі мене місили
І пекли на черені.

Я тепер лежати буду
В кожній хаті на столі,
Будуть їсти мене люди —
Всі: дорослі і малі.

ГОЛОВНИЙ ОТАМАН ВІЙСЬК УНР СИМОН ПЕТЛЮРА

У травні місяці українці всього світу відзначають смерть Симона Петлюри. Симон Петлюра — голова нашої держави. Він усе своє життя боровся проти Росії. Росіяни найбільше боялися Петлюри, бо за ним ішли всі українці.

25 травня 1926 року жид Шварцбард, якого вислали російські комуністи, у столиці Франції Парижі убив Симона Петлюру. Це вбивство сколихнуло весь світ. Українці оплакували свого провідника. Вони молились за його душу. Вони ж поклялися закінчити справу визволення України, яку розпочав Симон Петлюра.

Росіяни й жиди помилились: смерть Симона Петлюри не зменшила нашої боротьби, а підсилила її. Сьогодні вже нема жодного українця, який би не працював для визволення України.

Петлюра нас учив:

“Україна незалежна, — хоче того чи не хоче світ, — таки буде!”

Ці його слова сьогодні знає кожен українець.

Симон Петлюра також казав нам, що всі ми завжди мусимо вчитися, мусимо знати свої помилки, щоб більше не помилятися. Він писав:

“Хай буде більше таких, що вчаться на своїх помилках і мають сміливість до них признаватися, щоб у майбутньому їх уникнути.”

Робімо всі так, як нас учив Симон Петлюра.

Марія ПОЗНАНСЬКА

КОЛИ КИЦЯ ЛЮБИТЬ, А КОЛИ СЕРДИТЬСЯ

Киця любить, як по спинці
Гладжу киценьку свою,
Як дарую їй гостинці,
Кашу, молоко даю.

Киця сердиться на мене,
Як смикну її за хвіст:
Очі зробляться зелені,
І не п'є тоді й не їсть...

ФЕОДОСІЙ ПЕЧЕРСЬКИЙ — УКРАЇНСЬКИЙ СВЯТИЙ

Українці з давніх давен були побожним народом. Наша церква має багато святих, яких визнають усі православні: і греки, і серби, і болгары, і росіяни і всі інші народи.

До таких святих належить і преподобний Феодосій Печерський. Печерським він зветься тому, що він був манахом Києво-Печерського монастиря.

Саме тепер святкується 850 років канонізації св. Феодосія: 850 років тому усі православні церкви світу визнали Феодосія святим. Саме в травні (16 травня) святкується пам'ять цього нашого великого святого.

Де й коли народився святий Феодосій?

Преподобний Феодосій народився 1009 року в місті Василькові, недалеко від Києва. Народився він у боярській родині. Скоро по народженні малого Феодосія батько його переїхав до міста Курська. Тут, у Курську, Феодосій і провів свої дитячі та юнацькі роки.

Уже з малих літ він відзначався великою побожністю. Найменше цікавився розвагами, але дуже пильно вчився. У школах тоді вчили священники. Малий Феодосій дуже захоплювався оповіданнями про Ісуса Христа, життям святих та ченців.

Коли Феодосій мав 14 років, умер його батько. Мати почала думати про військову й політичну працю свого сина. Вона й слухати не хотіла, щоб її син став ченцем.

Перша втеча від матері

Феодосій, наслухавшись цікавих оповідань про Ісуса Христа, приєднався до валки прочан, які йшли у Святу Землю помолитись, і пішов з ними. Та мати швидко спохватилась, дігнала його і повернула назад. Вимагала від нього зректись наміру йти у Святу Землю. Феодосій пообіцяв їй це.

Та він і далі більшість свого часу перебував у церкві. Він далі прислужує в церкві, меле пшеницю на жорнах, пече проскурки. Коли його мати довідалась, що він власними руками крутить жорна, вона почала бити його.

Друга і третя втеча з дому матері

Не маючи сили переконати матір, Феодосій удруге лишає дім і йде до одного священника поза Курськом. Тут він виконує обов'язки дяка і проскурника. Мати скоро розшукала його і знову повернула додому. Він тоді почав дякувати в хатній церкві голови міста.

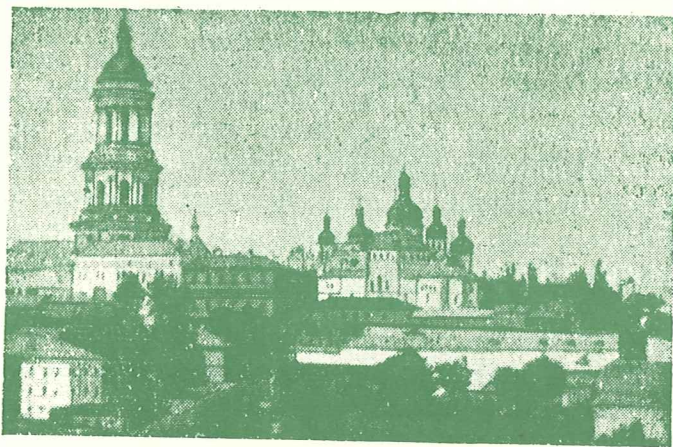
Саме в цей час Феодосій вирішив піти в монастир. Він почав готуватись до цього, надів на себе навіть залізні окови. Коли мати побачила це, то знову силою домагалась кинути думку про монастир.

Феодосій тепер не витримав і втретє втік. На цей раз він пішов аж до Києва.

Київ — другий Царгород

Київ тоді був великим містом. З Києва ширилась Христова віра в усі краї. Тоді в Києві було кілька сот церков і багато монастирів. Найбільший монастир був під Києвом у печерах. У цих печерах був уже ігумен Антоній а з ним з 15 манахів. В одній із печер вони збудували собі церкву.

До св. Антонія і прибув молодий Феодосій. Він просив Антонія, щоб він прийняв його у склад ченців. Антоній спочатку не хотів приймати Феодосія через його молодість. Ледве упросив його Феодосій.

Киево-Печерська Лавра

Феодосій стає ігуменом монастиря

Феодосій цілком віддається чернецтву. Його подвиги дивували не тільки рядових ченців, а навіть святого Антонія, засновника монастиря. Коли князь Ізяслав покликав ігумена Печерського монастиря, Варлаама, на ігумена нового монастиря св. Дмитрія, то печерські братчики вибрали на свого ігумена Феодосія. Це сталося в 1057 році. Святий Антоній, який по заснуванні монастиря пішов у дальні печери і жив там у пості й молитві, дуже втішився з цього вибору: він знав, що кращого ігумена від Феодосія не могло й бути.

Розвиток Києво-Печерського монастиря

Святий Антоній заснував монастир. Святий Феодосій упорядкував його. Він виробив статут і всі монастирські правила, розбудував монастир. Скоро в ньому стало дуже багато манахів. Києво-Печерський монастир став зватись лаврою. Лавра — значить багатолюдний монастир.

Киево-Печерська Лавра

Наш монастир став скоро зразком для всіх православних монастирів Європи. Києво-Печерська Лавра була зразком трудолюбія й чернечого життя. Усі ченці багато працювали, постили, молились. Найбільше працював, постив і молився сам ігумен, преподобний Феодосій.

Київська Лавра стала центром культурного життя. Тут писались книги, тут же був і перший наш літописець Нестор. Чернець Нестор записував усі події в житті України. З його записів вчені ще й досі вивчають нашу історію.

Преподобний Феодосій дуже розбудував монастир, бо старі будівлі і церкви не могли вмістити всіх ченців. Завдяки праці Феодосія Печерського Києво-Печерська Лавра стала серцем України — з неї ширилась по Україні та інших краях Христова віра, книги то освіта.

Великий проповідник і письменник

Ігумен Феодосій уславився своїми проповідями. Фін повчав ченців і вірних. Він закликав людей бути добрими, любити один одного. Він написав багато молитов. Написав чимало і всяких інших релігійних творів.

Тисячі інших манахів вчилися і вчаться на творах святого Феодосія.

Святий Феодосій дав великий приклад праведного і богобоязливого життя. Він ще в ті давні часи знав, що “Служити народові — служити Богові”.

Смерть і канонізація великого праведника

Преподобний Феодосій Печерський помер у віці 65 років, 16 травня 1074 року. Поховали його під старою монастирською церквою. Нової церкви (Успенської) тоді ще не було — було збудовано тільки фундаменти її.

У 1091 році переносили його тіло і виявилось, що воно не піддалося тлінню. Цим Бог відзначив нашого праведника. У 1108 році Вселенська Православна Церква канонізувала Преподобного Феодосія Печерського, себто зарахувала його до ліку святих.

Пам'ять його згадується 16 травня. Преподобного Феодосія Печерського шанують усі українці: і православні, і католики. Він дорогий кожному українцеві.

Коли ми молимося за наш народ, за наш безсмертний Київ, то завжди згадуємо і преподобного Феодосія Печерського, великого сина нашого народу. Він своїм заступництвом перед Господом допоможе нам визволитись з московської неволі.

Тропар на прославлення великого подвижника

“Піднісися до чеснот, змолоду життя чернече уподобавши, бажання своє цілком осягнувши, оселився еси в печері і, приоздобив-

ши життя своє постом та світлістю, у молитвах, як безтілесний, перебував Ти, і в землі нашій, як світло яснеє, просявав еси, Отче Феодосіє. Моли Христа Бога, щоб спастися душам нашим”.

Так, прославляючи преподобного Феодосія, з давніх давен моляться всі українці і всі православні цілого світу.

Молімось і ми всі так само.

П. Волиняк

Марія ПОЗНАНСЬКА

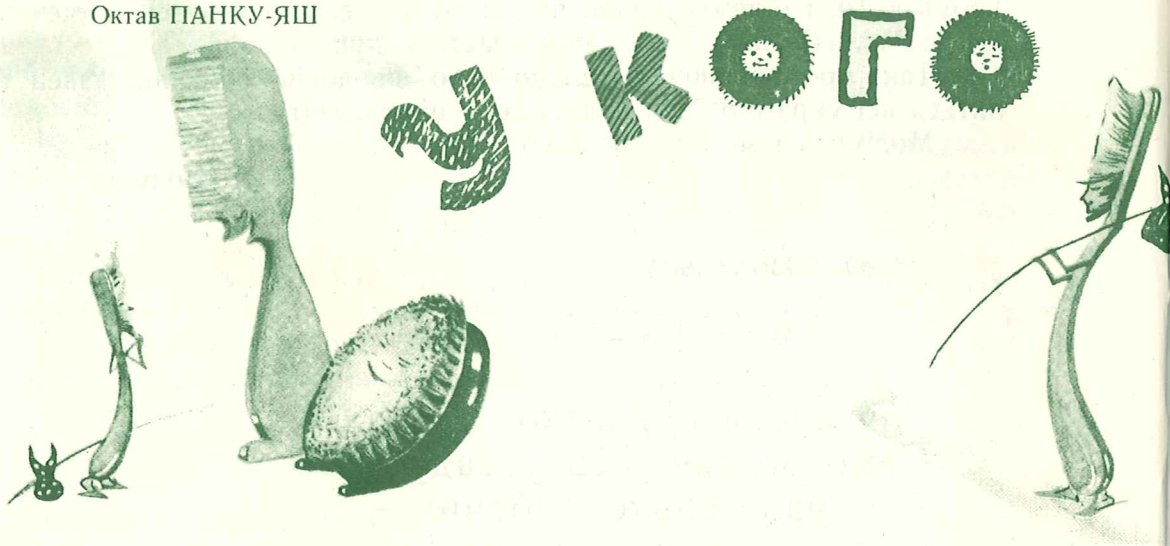
КУРЧАТКО

Злякалося курчатко, плаче,
Само zostавшись у саду.
А я малесеньке побачив —
Скоріш, скоріш у сад іду.

— Моя ти курочко хороша,
Іди до мене, цїп-цїп-цї!..
Тебе легесенько я зможу
Із саду винести в руці.

Курчатко ніби зрозуміло
І стало тут, під деревце.
Та все одно чогось тремтіло
В моїх руках його тільце.

Була собі на світі Зубна Щіточка. Зелена, блискуча, волосся густе, цупке. Гарна була Щіточка! Але завжди вона, бідолашна, сумувала: ніхто її не брав, нікого вона не чистила. Соромно було їй жити на світі і нічого не робити. Тому вона часто плакала.

І ось одного разу Щіточка вирішила: «Досить байдикувати! Піду-но я та пошукаю які-небудь зуби і буду їх чистити».

Сказано — зроблено. Вийшла вона з дому і спитала першого стрічного:

- Скажіть, будь ласка, у кого є зуби?
- Знайди Гребінця, — відповідають їй.
- От спасибі, — зраділа Щіточка. —

Піду шукати Гребінця.

Знайшла вона Гребінця. Він весело базікав з Одежною Щіткою.

— Здоров був, Гребінець! Мене звати Зубна Щіточка. Дозволь почистити тобі зуби, вони в тебе такі довгі.

Засміявся Гребінець:

— Що ти! Мене Зубною Щіткою не чистять, бо в мене не зуби, а зубці. Піді когось іншого пошукай.

Пішла Щіточка шукати когось іншого. Іде та й питає перехожих:

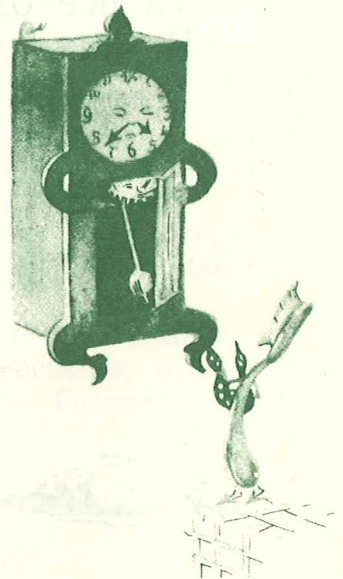
— Пробачте за турботу, чи не скажете мені, у кого є зуби?

— Не знаємо, — кажуть перехожі, — спробуй дізнатись у Коліщатка Стінного Годинника, може, в нього є.

Знайшла Щіточка Годинник, постукала в дверцята і гукає:

— Гей, Коліщатко! Є в тебе зуби? Визирнуло Коліщатко і відповідає:

— Є, тільки вони дуже маленькі і називаються зубчики.

З Ч Б И ?

Малюнки І. ГУЗИКОВОЇ

— А чи не можна мені їх почистити? Справа в тому, що я — Зубна Щіточка.

Коліщатко аж зайшлося сміхом.

— Де ти бачила таке? Якщо мої зуби чистити зубним порошком і водою, вони поржавіють.

І дверцята зачинились.

Пішла Щіточка далі. Іде і питає зустрічних:

— Будьте ласкаві, скажіть, у кого є зуби?

— Спитай у Граблів.

— Дякую.

Розшукала Щіточка Граблі за хатою. Вони спали на тачці.

Розбудила вона їх і гукає:

— Граблі, Граблі! Є у вас зуби?

— А тобі навіщо? — запитують Граблі.

— Я — Зубна Щіточка. Шукаю, кому б почистити зуби. Коліщаткам Годинника не можна, у них — зубчики, Гребінцю не можна — у нього зубці. Коли у тебе зуби, то дай я їх почищу.

— Ех ти! У мене теж зубці. Де це видно, щоб Граблі чистили Зубною Щічкою? Не лізь не в своє діло. Іди краще звідси.

Заплакала Зубна Щіточка. Прикро їй стало, що нікому вона не потрібна. Іде далі, раптом бачить — назустріч їй дівчинка. Помітила дівчинка Щіточку і зраділа:

— От і добре! Це якраз те, що мені потрібно. Буду чистити зуби, і вони стануть білими, як сніг.

Взяла дівчинка Зубну Щіточку і віднесла додому, у ванну кімнату.

Вона і тепер там. Не вірите — підійть подивіться. Стоїть наша Щіточка у склянці біля тюбика з пастою і дивиться в дзеркало. І дуже вона собою задоволена, бо тепер вона — потрібна річ.

Переклад з румунської.

Весела сторінка

Кость ОВЕРЧЕНКО

Малюнки Г. КАРЛОВА

ЇЖАКОВА ХАТА

За вгородом, де ріка,
Хата є у їжака.
З їжачихою удвох
Він носив на неї мох.

А маленькі їжачата
Побілили тую хату,
Навіть кіт старий Охрім
Похвалив їжачий дім.

Баранець

Федір ПЕТРОВ

Баранець-пустунець
Дременув у хлівець,
У нуточок сховавсь,
Бо грози налякавсь.

Ведмідь

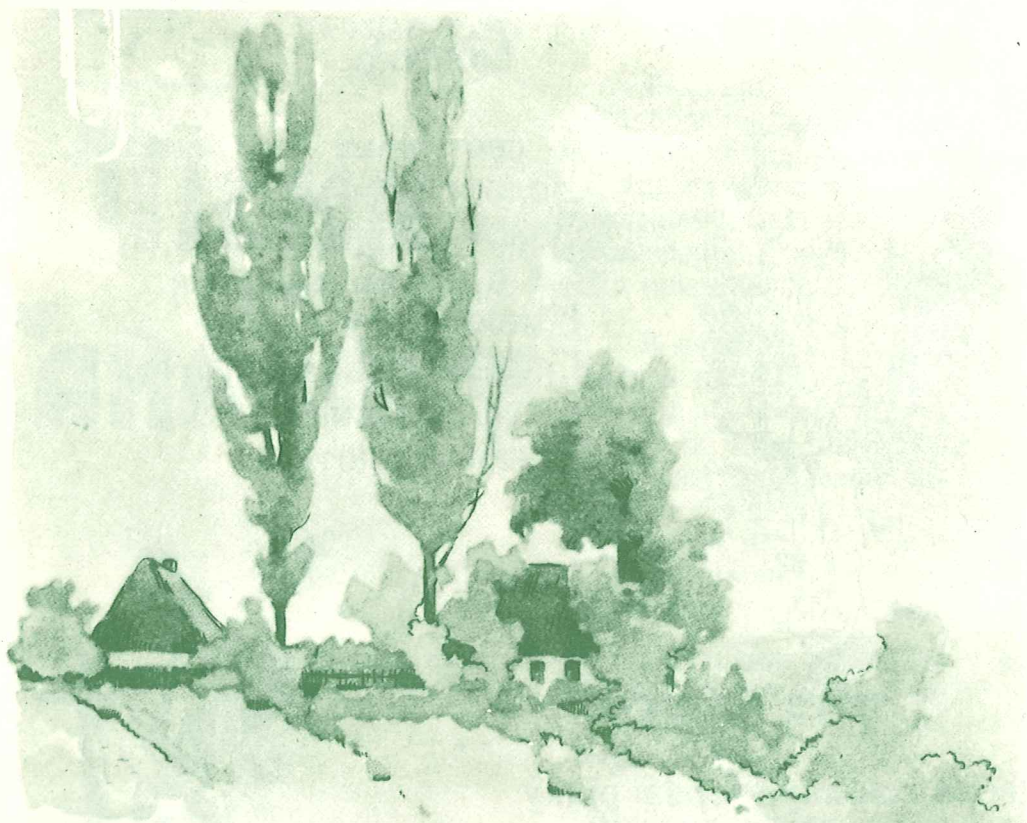
З неба сонечко пече,
А з ведмедя аж тече.
Забива у грудях дух,
Бо ведмідь одяг кожух.

Л. КОНДРАШЕНКО

Вузе

Біжить стежина
просто
в гай.
Иди
туди,
чудес
шукай!
Шумлять
осики
і дуби:
„Під нами
білі
є гриби!“
І там,
і тут
грибик
малі,
на них
висять
грудки
землі.
В краю
беріз,
в краю
дубів,
мабуть,
з відро
знайшли
грибів.
Тут
раптом
чути
крик
хлоп'ят:
„Змія!
Змія!
Тікай
назад!“
Злякавсь
і я,
але
чому ж?
То
не змія
була,
а вузь!

НА ЗЕЛЕНОМУ ГОРБОЧКУ

Л. Українка

На зеленому горбочку,
У вишневому садочку,
Притулилася хатинка,
Мов маленькая дитинка.
Стиха вийшла виглядати,
Чи не вийде її мати.
І до білої хатинки,
Немов мати до дитинки,
Вийшло сонце, засвітило
І хатинку звеселило.

Михайло СТЕЛЬМАХ

СОНЕЧКО

У сестрички
Золоті косички,
Золоте волосся,
Як в полях колосся;
І мою сестричку
Сонечком зовуть,
Бо вона і сонце
Разом устають.

ЧЕРЕЗ КЛАДКУ

Через кладку, через річку
Я веду свою сестричку.
Прямо в хвилі кладка
гнеться,
А Оксаночка сміється,
Бо зі мною й через річку
Не боїться йти сестричка.

ЗОЗУЛЬКА

Плаче зозулька:
“Ку-ку! ку-ку!
Ой, хто ще має
Долю таку,
Що ані хатки,
Ані діток?
Мушу я спатки
Серед гілок,

Діти в гніздечку
Чужім ростуть,
А я й не знаю —
Чи там, чи тут...
І я все плачу,
Кличу в ліску:
“Дітки маленькі,
Де ви? Ку-ку!”

К. Перелісна

Генрі Лонгфелло

ТІСНЯ ПРО ГАЙАВАТУ

Переклад з англійської
Костянтина Шмиговського

(Продовження)

Тихо-тихо піднялася
Угадвош аж до поверхні,
Сяючи, немов той місяць;
Волосінь вхопила й сильно
Стала сіпять і водити,
І кену хитнулась в хвилях,
Загойдалась, закружляла;
Буйна хвиля покотилась
Аж до берега низького;
Очерети з осокою
Полягли, немов од вітру.

Як побачив Гайавата
Місяць-рибу, що тихенько
Підіймалася з дна річки,—
Заходився знов глумитись:
«Іза! Іза! посоромся!
Ти — не цар всіх риб, якого

Я чекаю, не владика,—
Угадвош ти, місяць-риба!»

Тихо-тихо упірнула
Угадвош на дно затоки;
Й знову ще раз осетр Нама
Мусив слухати ті крики,
Ту ганьбу від Гайавати,
Безперервної погрози,
Що крізь воду долітали.

З дна затоки піскового
Знявся тоді осетр і з гніву
Затрусився усім тілом,
Загримів всіма щитками,
В блиску барв своїх жахливих.
До кену він кинувсь, лютий,
Заблищав на сонці грізно
І, роззявивши враз пащу,
Проковтнув кену й рибалку.

Вниз, мов в темную печеру,
Враз полинув Гайавата,
Як колода, що стрибає
Через бистрі водоспади;
І в п'ятмі, мов серед ночі,
Мусив мацать він руками,
Доки серця не намацав,
Що від дотику здригнулось.

В гніві серце ухопив він,
Ухопив він серце Нами,
Владаря у рибнім царстві,
І здригнувся Міші-Нама,
І відчув тут Гайавата
Враз, як хвиля клекотіла
Навкруги, коли метнувся
Той угору з біллю в серці.
І поставив Гайавата
Поперек кену з берези,
Щоб до пащі не вернутись,
Не потрапити на зуби,
Гострі зуби Міші-Нами.
А та білка Аджідомо
Все стрибала, гомоніла,
Помагала Гайаваті,
Доки все не закінчилось.

І сказав їй Гайавата:
«Моя подруго маленька!

Ти сумлінно працювала.
Так за це тобі — подяка
І нове ім'я від мене:
Відтепер на віки вічні
Твоє ймення — Аджідомо,
Тобто — «хвіст, піднятий вгору!»

Знову осетр Міші-Нама
Затремтів в воді, забився,
Далі стих; до прибережних
Понесло його обмілин.
І уважний Гайавата
Вчув, як Нама об каміння
Своїм черевом став тертись.
Він збагнув, що згинув Нама,
Царства рибного володар.

І почув він шум, неначе
Сотні птиць над ним літали.—
Шум, неначе хижі птахи
Сперечатись заходились.
Він побачив світлу смугу
Поміж ребрами у Нами;
Згодом в дірці показала
Голова морської чайки
Кейошк, чайки, що сказала,
Зазираючи у дірку:
«Це — наш братець Гайавата!»

І гукнув він, мов з печери,
Крикнув радісно щосили:
«О, ви, чайки! Любі сестри!
Переміг я Міші-Наму!
Роздзьобайте отвір ширший,
Розірвіте пазурами,
Щоб я міг з темниці вийти!
Відтепер завжди і вічно
Пам'ятатимуть народи
Подвиг ваш, славетні птахи,
Й будуть Кейошком вас звати!»

Гомінливі дикі чайки
В хід дзьоб: свої пустили
І відразу ж продовжали
Дірку в боці Міші-Нами,—
І від смерті у темниці,
Від полону в тілі Нами,
Від могили на дні річки
Врятувався Гайавата.

Вийшовши з води на берег
Біля самого вігвама,
Він, покликавши Нокоміс,
Показав старій осетра,
Що лежав серед каміння,
А пташки його клювали;
І звернувся до Нокоміс:

«Переміг я Міші-Наму,
Володаря в рибнім царстві!
Глянь, що з м'ясом витворяють
Мої друзі, чайки Кейошк.
Не зганяй ти їх, Нокоміс,—
Врятували мене чайки
Від загину в тілі Нами;
Почекай, нехай кінчають
Пишну учту, набивають
Повні вола, а як смеркне —
Відлітають всі додому;
А тоді приходь з горшками,
Запасайсь на зиму смальцем!»

Почекала, поки смеркло,
Поки блідий місяць в небі
Став ясніти над водою,
Поки Кейошк, ситі чайки,
Не покинули бенкету,
Поки в заграві вечірній
Не знялися над рікою,
Щоб летить собі додому.

Вже давно спав Гайавата,—
А Нокоміс працювала
В сяйві місяця блідого,
Доки сонце не з'явилося,
Неба не зачервонило;
Тоді Кейошк — зголоднілі —
Повернулися на берег,
Щоб бенкет свій закінчити.

Так Нокоміс чергувалась
Три доби з морськими Кейошк,
Обривала сите м'ясо.
А як хвилі хлюпотіти
Стали в голих ребрах Нами,—
Чайки зникли. Залишились
На піску лиш кості Нами.

Грицько БОЙКО

ШУЛІКА

Велика
Шуліка
З-під хмари злетіла.
Шуліка
Велика
Розправила крила.
І стала кружляти
Шуліка над нами...
Скоріше, курчата,
Тікайте до мами!

О. ПАРХОМЕНКО

РИБАЛКА-БРЕХУНЕЦЬ

Вудять рибу на ріці
Вранці два Володі.
Нерухомі поплавці—
Не клює та й годі!

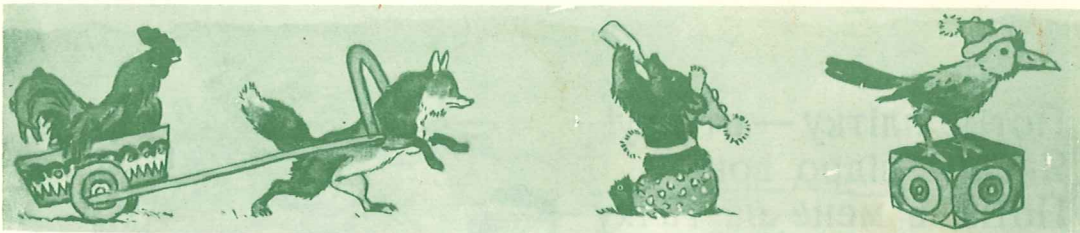
— Я торік,—сказав один,—
З татом тут рибалив.
Ми тоді за п'ять хвилин
П'ять лящів спіймали,

Потім плітку — оттаку!
Як оце відро вона,
Потім в мене на гачку —
Щука фарширована!..

Другий мовив:
— На ріці
Ще й не те буває —
Кажуть, сом тут брехунців
З берега хапає...

Підхопивсь „рибалка“ вмить:
— Де тут взятись сому?..
Не клює... Чого ж сидить? —
І гайда додому.

В. ШЕВЧУК

У ЦИРКУ

Вчора ми відпочивали
І у цирку побували.

Виступали там звірятка,
Наче хлопчики й дівчатка.

Спершу півень на візку
Показав їзду швидко.

А ведмедик — ще малятко —
Пив із пляшки, мов дитячко.

Шпак виспівував завзято,
Мов артист який у свято.

Глянув півень на шпачка —
Заздрість тут взяла Петька.

Бачить — котиться
лисиця
На м'ячі, а зверху — киця.

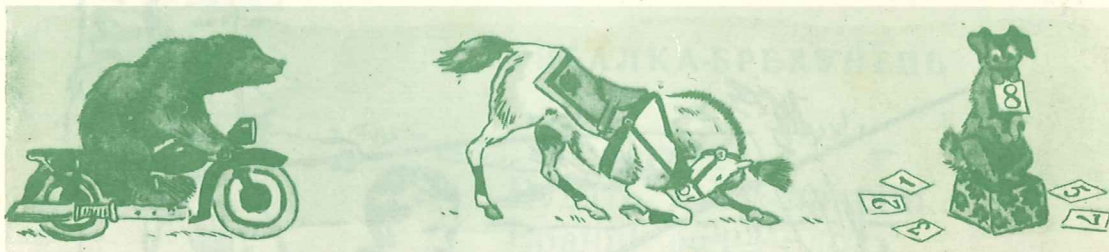
Скік на спину на пухку —
І завів: «Ку-ку-рі-ку!»

Тут зчинивсь переполох,
Загуло щось: «Трох-тох-тох!..»

Став показувать свій хист
Сам ведмідь-мотоцикліст.

Шум піднявся у залі скрізь
Всі сміялися до сліз.

А потому... А потому
З цирку ми пішли додому.

„СОНЯШНИК”, ілюстрований місячник для дітей.

Редактор — Петро Волиняк

Передплата на рік: Канада — 3.00 дол., США — 3.50 дол. Австралія
й Англія — 20 шилінгів, інші країни — рівновартість 3.00 доларів.

Передплату і все листування слати на адресу:

“NOWI DNI”, Box 452, Term. “A”
Toronto, Ont., Canada.